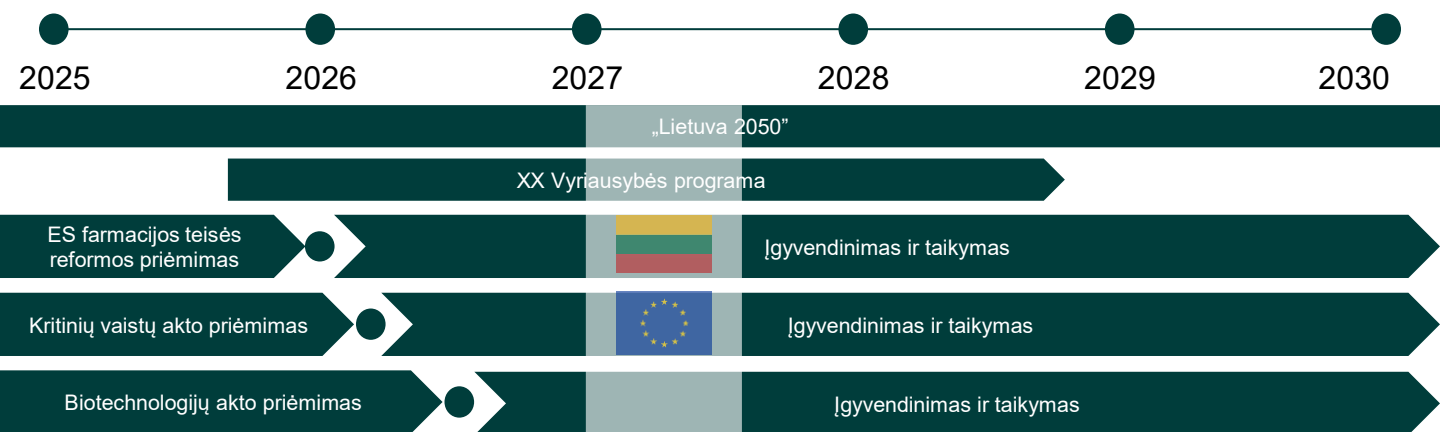

Inovatyvios farmacijos pramonės plėtros skatinimas Lietuvoje – politinis kontekstas

Lietuvos ir Europos Sąjungos (ES) politinė vizija apima konkurencingą, inovatyvią ir pacientų poreikiams pritaiktą farmacijos sistemą:

- Lietuvos strateginė politinė vizija iki 2050 metų orientuota į inovacijų skatinimą visose viešojo valdymo srityse, ypač mokslo, technologijų ir inovacijų (MTI) sektoriuje. Siekiama, kad MTI finansavimas taptų prioritetu, o investicijos būtų nukreiptos į sritis, kuriose Lietuva gali būti konkurencinga tarptautiniu mastu¹.
- Sveikatos technologijos ir biotechnologijos išskiriamos kaip turinčios potencialą ne tik ekonomikos augimui², bet ir visuomenės sveikatai bei nacionaliniam saugumui¹. ES Biotechnologijų aktas sieks sukurti palankią aplinką biotechnologijų produktų gamybai ir pateikimui į rinką supaprastinant reguliacinius procesus ar skatinant investicijas³.
- Lietuvos XX Vyriausybės programoje numatyta gerinti inovatyvių vaistų prieinamumą bei gerinti žaliajo koridoriaus sąlygas stambiems gamybiniais projektams, priartinant jas prie gynybos pramonės projektams taikomų sąlygų⁴.
- Vaistų gamybos pajėgumų didinimas ir atsparumo tiekimo sutrikimams stiprinimas visoje ES yra esminis Kritinių vaistų akto ramstis, užtikrinantis ekonominį saugumą, sveikatos apsaugą ir regioninį atsparumą. Aktas apima investicijų skatinimą, tiekimo grandinių diversifikavimą ir strateginių projektų įgyvendinimą kritiniams vaistams, bei vaistams, kurie laikomi viešojo intereso dalimi, kaip, pavyzdžiui, retų ligų gydymui⁵.
- Fragmentuotas ir lėtas reguliavimas bei nepakankamas investicijų lygis - vieni pagrindinių ES konkurencingumo iššūkių⁶. ES finalizuojama farmacijos teisės aktų peržiūra siekia užtikrinti, kad pacientai visoje ES galėtų tinkamu laiku ir vienodomis sąlygomis gauti saugių, veiksmingų ir įperkamų vaistų. Kartu įvedamos paskatos vaistų gamintojams, kaip duomenų apsauga, rinkos išimtinumo laikotarpiai, ir specialūs mechanizmai vaistams, skirtiems retoms ligoms ar kovai su antimikrobinio atsparumu⁷.
- Kritinio vaistų akto ir farmacijos teisės aktų reformos įgyvendinimo ir taikymo tikimasi tarp 2026 m. ir 2027 m.

Lietuvai pirmininkaujant ES Tarybai 2027 m. pirmąjį pusmetį, viena iš prioritetinių sričių apims Europos konkurencingumą⁸; sveikatos politikoje Lietuva turės vesti ES į priekį inovacijų skatinimo ir konkurencingumo stiprinimo srityse, bei užtikrinti efektyvų ES teisės aktų įgyvendinimo koordinavimą.

Preliminarios ES teisės aktų priėmimo, įgyvendinimo ir taikymo datos.

Šaltiniai

¹ Valstybės pažangos strategija, Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“

² Lietuvos ekonomikos akceleracija: strateginės gairės sparčiam augimui

³ European Communication on Building the future with nature: Boosting Biotechnology and Biomanufacturing in the EU

⁴ Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos

⁵ Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying a framework for strengthening the availability and security of supply of critical medicinal products as well as the availability of, and accessibility of, medicinal products of common interest

⁶ The future of European competitiveness

⁷ Pasiūlymas Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas kuriuo nustatomos Sąjungos žmonėms skirtų vaistų rinkodaros leidimų suteikimo ir priežiūros procedūros ir taisyklės, kuriomis reglamentuojama Europos vaistų agentūros veikla

⁸ Lietuvos Respublikos Seimas, 2025 m. birželio 30 d. pranešimas žiniasklaidai